

KREZ TROBURE

– odlomci iz rukopisa *Hronika našeg kraja* –

Krez Trobure

Krez je bio beskućnik koji je davno, niko više na pamti kad, dotumarao u Stari kraj i tu ostao. I niko ne zna, pa ni on sam, njegovo pravo ime. Nadimak je dobio jer se neprestano kezio kad je stigao. Čak i kad bi ga neko, obično zbog tog nekontrolisanog smeha, pretukao, nekako je plakao smejući se. I šta god da se desi, on bi se kezio.

Drugi nadimak, vele, dobio je još kad je za opkladu popio tri bačve vina. Smejao se pre, za vreme i posle lokanja. Kao nagradu u opkladi za ispijanje jedne bačve trebalo je da dobije još dve. Pošto je ispio celu bačvu, Krez je iskapio i one dve. Ali, pre će biti da je nadimak zaslužio osobenim životom koji je vodio.

Od tada Krez je stanovao u ta tri bureta i živeo s posebnim navikama. U onom prvom isključivo se hranio. Drugo, nešto udaljenije, pod drvetom, služilo mu je za poganjenje, a u trećem, jer je posle njegovog ispijanja, naravno smejući se, zaspao na njemu, spavao je.

Ispred svakog držao je, noću, u celofan umotano, po šaku svitaca da mu svetle. Ispred onog za spavanje i jednog zrikavca. Krezova zabava bila je, najčešće, spust niz brda u tom buretu, uz arlaukanje, kikot, vrisku, krike i pesmu.

Imao je običaj da na kraju svega doda i jedno pitanje: Koji mu je rok trajanja? Bilo da se radilo o čeljadetu, ajvanu, nekoj stvari, morao je pre ili kasnije da izgovori: A koji mu je rok trajanja?

Krez sanja

Spava na cvetnoj livadi s rukom pod glavom. Oči mu otvara omamljujući miris trave. Čuje neki piskutav zvuk. Kao kad se miš batrga u zamci. Vidi sjajnu loptu i u njoj čovečuljka.

Raskovnik – pomisli – pa on stvarno postoji. Raskovnik je skakutao, mahao rukama i piskutao. Shvatio je da ga nekuda zove i pošao za njim. Došli su do šume a u njoj – tri ne-rejide igraju kolo. Kosa im leti na sve strane, providna odeća leprša iza njih, noge lebde tik iznad zemlje, nije mogao da se suzdrži – zaigrao je s njima – ukrug, ukrug, ukrug.

Odeća je, deo po deo, počela da klizi niz njegovo telo. Kad je ostao nag, osetio je lake dodire po celom telu, i sve učestalije tamo gde je to bilo najslađe. Kolo se vrtelo sve brže i luđe, dodiri su bili sve uspaljeniji i slobodniji a da ga, pri tom, niko nije stvarno doticao, čak ni gledao. Shvatio je da one to rade mislima i smeja se, zadovoljan. Bilo mu je svejedno lepo, šta im sve neće pasti na pamet – pomisli.

Krezu se priviđa

Leži na boku pored reke sa slamkom u ustima. Gleda u titravu rečnu površ, voda se ljeska i odbija Zvezdine zrake do listova žalosnih vrba.

Od one materije nad vodom pričinja mu se naga devojka što zavodljivo pleše u ritmu razbijanja vode o kamenčiće i obale.

Odvraća glavu jer on dobro zna šta može biti, šta ne, spušta je do same zemlje, vlati trave draškaju mu nozdrve. Čuti mirise zemlje, zelene tvari od koje su travke sastavljene i ponekog cveta. Umiri se, ne diše. Dugo ne diše.

Najednom opazi kako se vlati lagano i krivudavo izvijaju uvis.

– Ha, ne biva to – pomisli – ne biva da se to može videti! – i zažmuri.

Tad začu lupanje damara iz zemlje. Bio je uveren da je to što je čuo dolazilo odozdo, a ne iz njegove utrobe.

I ništa više nije shvatao: je li to što je video nad vodom stvarno ili nije, je li trava stvarno pred njegovim očima rasla, šta se to iz zemljine utrobe čulo, ako se čulo. Da li je, na kraju krajeva, i on sam stvaran ili nije?

Nemajući odgovore na sva ta pitanja okrenu se na leđa, prekrsti jednu nogu preko druge i, žvaćući slamku zubima, zagleda u bele oblake što promiču.

Dan darivanja

Ni Dan darivanja nije bio kao nekad – ljubak, svečan, radostan, značajan. Ali je, i pored svega, uneo, ako ništa drugo, pometnju.

Šta darovati kad više nema cveća na livadama, kad više nema livada, kad više nema – smisla?

Želko je darovao Ćicoli ukradeni sat s klatnom i ptićicom. Ćicola Želku takav felacio iza šanka da su mu srsi prolazili i kroz dlake na glavi, a modri kapilari ispod noktiju pucali.

Buda Luda je napravio venčić od slame i zaludno pokušavao da ga nabaci pticama u letu, a patuljak Pažeu je nacrtao cveće i poklonio ga zemlji.

Šćelović je, dosta providno, ali uspešno izgubio topa i lovca, dok je Krunf darivao Šćelovića prdežima-mirišljavcima.

Baba Grozda je odnela Protu Ćošu amajliju, a on joj je uzvratio oprostom i blagoslovom.

Lampek je istesao od bukve dubak za Ljutića, a Ljutić ga je darovao cuclom od koje se teško rastao, iako ih je imao tuce, hoteći, verovatno, da mu na taj način kaže da zapuši usta i ne pije.

Kostakontra je nahvatao za Kreza flašu svitaca, a Krez je njemu darovao špil karata, doduše izanđalih, rekavši:

– Još nije prošao... mislim, rok trajanja...

Krezu se dešava

Krez je voleo da iz zutrke preskače ambis. Spočetka je voleo, posle je prešlo u nuždu, jedini način kretanja. Ali je nastavio i kad se nije moralo. Bio je gibak, lak, često je preska-kao da bi se pokazao pred drugima. Noću bi, opet, uzeo puhalo sa svicima i skakao preko ambisa. Iz daljine bi nalikovao parčetu užarene kotrljajuće lave.

– Jaaaaahuuuuuu!

Tako je udivljavao one dokone noćobdije koje su ga posmatrale. U daljini se razlegao samo njegov naprestani kikut.

I one noći lampa sa svicima spuštala se niz rascepljena brda.

– Hoooooj-hi-hi-hi-hi!

– Hoooooj-ha-ha-ha-ha!

Kad je stigla do ponora, poletela je i survala se. Kikota nestade.

Nekoliko noćobdija dotrčalo je ćutke i stalo na ivicu ambisa. Oni s kapama na glavama skinuše ih.

Krez je prevideo da se ponor od prethodne noći uvećao za čitavu stopu.

Samo je šaka svitaca, odozdo, u neko doba, prhnula. Neki od njih je, svakako, proneo Krezovu dušu.